

ಜನವರಿ 2019

ಕೂರ್ಗ

ನಿರ್ಗತನಕ್ಕೆ ಪಯಾಣ

ಕೂನು

ನಿರ್ಗಮನಕ್ಕೆ ಸಯಾ

ಮುಖಪುಟ

ಕಂಪಿ

ಲೇಖನಗಳು

* ಪಶುವೈದ್ಯನ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಮಾನವ-
ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷ ಪರಿಚಯ

- ಡಾ. ಅರುಣ್ ಎ. ಶಾ

* ಗೆರೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಚಿಟ್ಟೆಗಳ ಪ್ರಣಯದ ಆ ಹೊತ್ತು.
ಆಯಿತು ಏಡಿ ಜೇಡಕ್ಕೆ ಆಹಾರದ ತುತ್ತು

- ಶಶಿಧರಸ್ವಾಮಿ ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ

* ಚಿನ್ನಯಿ ಮತ್ತು ಗೀಜುಗ

- ಮಹದೇವ .ಕೆ .ಸಿ

* ಮೂಗು ತೋರಿದ ದಾರಿಯಂತೆ

- ಜೈಕುಮಾರ್ .ಆರ್

* ಮುಗಿಲು (ಕವನ)

- ನಂದಕುಮಾರ್ ಹೊಳ್ಳೆ

* ಪ್ರಕೃತಿ ಬಿಂಬ

- ಧನರಾಜ್ .ಎಂ

ವಿನ್ಯಾಸ

ಅಶ್ವಥ .ಕೆ .ಎನ್

ಮುಖಪುಟ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ

ಲೇನು ಕಣನ್

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ

ಮುರಳಿ .ಎಸ್

ಅನನ್ಯರೂಪ

ಕರಡು ತಿದ್ದುಪಡಿ

ಡಾ.ದೀಪಕ್ .ಬಿ, ಮೈಸೂರು

ಮುತ್ತುಗ

ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಸರು: **Flame of the Forest**

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹೆಸರು: **Butea monosperma**

© ನಾಗೇಶ್ .ಓ .ಎಸ್

ಮುತ್ತುಗದ ಹೂ, ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ

ಮುತ್ತುಗ ಮರವು ಭಾರತದ ಉಪಖಂಡದ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಮತ್ತು ಉಪಉಷ್ಣವಲಯದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ತೊಗಟೆಯು ತೆಳು ಬೂದು ಹಾಗೂ ಕಂದು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿದ್ದು, ತೊಗಟೆಯಲ್ಲಿ ತೆಳುವಾದ ಬಿರುಕುಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ; ತೊಗಟೆಯ ಬಿರುಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಳಪಿನ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ಅಂಟು ಹೊರಬರುತ್ತದೆ. ಎಲೆಗಳು ಉದ್ದವಾದ ಕಾಂಡದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಎಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿನ ಎಲೆಯು ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇವು ಚಿಗುರಿದಾಗ ತಿಳಿಹಸಿರು ಬಣ್ಣ ಹೊಂದಿದ್ದು ಬಲಿಯುತ್ತ ಗಾಢಹಸಿರು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಇದು ನಿಧಾನವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯುಳ್ಳ ಮರವಾಗಿದ್ದು, ಸುಮಾರು 15 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಜನವರಿಯಿಂದ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಹೂವುಗಳು ಗಾಢ ಕಿತ್ತಳೆ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಕಾಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಮರಕ್ಕೆ "flame of the forest" ಎಂದು ಹೆಸರು. ಹಳದಿ ಹಸಿರಿನ ಕಾಯಿಗಳು ಸುಮಾರು 20ಸೆಂಟಿ ಮೀಟರ್ ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದು, ಕಾಯಿಗಳು ಬಲಿಯುತ್ತ ಒಣಗಿ ಹಳದಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಕಂದು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತವೆ. ಮುತ್ತುಗವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಭಾರತೀಯ ಔಷಧೀಯ ಮರವಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಅಂಟಿನ ತಳಿ ಮೂಲಕ ಪಡೆದ ಅದ್ಭುತವಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಪಾಲಿಷ್ (ವಾರ್ನಿಷ್) ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ ಇದನ್ನು 'ಬೆಂಗಾಲ್ ಕಿನೋ' ಎಂದು ಕರೆಯುವುದುಂಟು. ಇದರ ಎಲೆ ಮತ್ತು ತೊಗಟೆಯನ್ನು ಅತಿಸಾರ ಮತ್ತಿತರ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಅಂಟನ್ನು ಚರ್ಮ ಮತ್ತು ಒಳಚರ್ಮವನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಮುತ್ತುಗದ ಬೇರು, ತೊಗಟೆಗಳಿಂದ ತೆಗೆದ ನಾರುಗಳಿಂದ ಬಲವಾದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಸಹ ತಯಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದರ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಉಣದ ಎಲೆಯಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಪಶುವೈದ್ಯನ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಮಾನವ-ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷ ಪರಿಚಯ

ಈ ಲೇಖನವು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಸರ
ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆ.
ಕಾರಣ ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಪದಗಳೆಲ್ಲಾ

ಪುನರ್ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವೆ ಆಗಿವೆ. ಮಾನವ-ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾದಂತಹ
ಹೊಸವಿಷಯವೇನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ನಾವು ತುಂಬಾ ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂಘರ್ಷವು
ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಕೃತ್ಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯೆಂಬಂತೆ ಪಳಯುಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.

ಮಾನವ-ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಘರ್ಷವೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಹಾಗೂ ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಎನ್ನಬಹುದು.
ಈ ಜಂಜಾಟವು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಾದರೂ ಹಾನಿಯುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಹಾನಿಯು ಮನುಷ್ಯನ ಸಾಮಾನ್ಯ
ಜೀವನವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ, ಅವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನೂ, ಅವನ ಮನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಅಥವಾ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನೂ
ಕಡಡಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಕಡೆ ಗಮನಹರಿಸಿದರೆ ಅವುಗಳ ಉಳಿವಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ
ಪರಿಸರದ ಸಮತೋಲನದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮ ಬೀಳಬಹುದು. ಈ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ ತುಂಬಾ
ಸರಳವಾದಂತಹುದು.

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆವಾಸದ ಕುಸಿತ ಅಥವಾ ನಾಶ, ಗಣನೀಯವಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ,
ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬೇಡಿಕೆ, ಕಾಡುಗಳ ಒತ್ತುವರಿ, ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ
ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಪರಿಸರವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ನಾವು ಎಡವುತ್ತಿರುವುದು.
ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಜ್ಞಾನ. ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ
ಕೊರತೆ, ನೀರಿನ ಕೊರತೆ, ಆವಾಸದ ನಾಶ, ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿನ ತೊಂದರೆ ಹಾಗೂ ಜೀವನಶೈಲಿಗೆ ತೊಂದರೆ
ಎಂದೆನಿಸಿದಾಗ ಈ ಸಂಘರ್ಷ ಕಣ್ಣೆರೆಯುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮಾನವನ ಗುರಿಗಳಲ್ಲಿ
ಹಾಗೂ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಅಗತ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಜಗಜಾಂತರ ವ್ಯತ್ಯಾಸ.

© ಲೇನು ಕಣನ್

ಇನ್ನು ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಮನಬಂದಂತೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ದುರ್ಬಳಕೆ ಈ ಮಾನವ-ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷವು ಉಪಕ್ರಮಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾದ ಮರ, ಗಿಡ, ಎಲೆ, ಜೇನು, ಮೀನು, ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮಾನವನ ದುರಾಸೆಗೆ ಆಹಾರ ಸರಪಳಿಯ ಕೊಂಡಿಯೊಂದು ಕಳಚುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಈ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸರಪಳಿಗೆ ಅಗಾಧವಾದ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ವನ್ಯಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ರೋಗಗಳು ಹರಡುವುದು ಸಹಜ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ KFD, FMD, ರೇಬಿಸ್ ಮುಂತಾದವುಗಳು. ಈ ಮಾನವ-ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷವೆಂಬ ಚರ್ಚೆಯ ಮೊದಲಿಗರು ದಾಸ್ ಮತ್ತು ಗುಹರವರು. ಇವರು ಈ ಸಂಘರ್ಷದ ಎರಡು ಬದಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಸವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ, ಈ ಸಂಘರ್ಷದ ಮೂಲ ಕಾಡಿನ ಪಕ್ಕದ ಹಳ್ಳಿಗರನ್ನು ಕಾಡಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವುದರಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಈ ಜನರಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ತೊಂದರೆಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆನೆ, ಚಿರತೆ, ಕಾಡು ಹಂದಿ, ಕರಡಿ, ರಣಹದ್ದು, ನವಿಲು, ನೀಲ್ಗಾಯ್, ರಿಡ್ಡಿ ಕಡಲಾಮೆ, ಹುಲಿ, ಸರಿಸೃಪಗಳ ಜೊತೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಅರಣ್ಯ ವಲಯದ ವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ ದೇಶವು 1900 ರಿಂದ 2000 ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ 5ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ, ಹಾಗೂ 2000 ದಿಂದ 2010 ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ವಲಯ ವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ 3ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು FAO ಸಮೀಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಕಳೆದರಡು ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಭಾರತವು 367ಚದುರ ಕಿ.ಮೀ. ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. 2011ರ ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಸರ್ವೆ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (FSI) ರವರ ಅರಣ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ, ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಅರಣ್ಯ ವಲಯದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 6,92,027 ಚ.ಕಿ.ಮೀ ಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ, ಅಂದರೆ ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಶೇ.21.05 ರಷ್ಟು. ಇಷ್ಟು ಅರಣ್ಯ ಕಡಿಮೆಮಾಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ವಲಸೆ ಹೋಗಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿನ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ವಲಸೆ ಹೋಗಲು ಅಡ್ಡಗಾಲು ಹಾಕಿದ್ದೇವೆ. ಅಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯಗಳ ಹೃದಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ, ರೈಲ್ವೆ ಹಳಿಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಲಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಮೂಲಕ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ರೀತಿಯ ಅಡಚಣೆಗಳಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಊರಿನ ಕಡೆ ಬರುವುದು ಸಹಜವೇ ಸರಿ. ಆಗ ಮಾನವ-ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಘರ್ಷ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ 2010-11 ಮತ್ತು 2013-14 ರ ನಡುವೆ ಮಾನವ-ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಘರ್ಷದಿಂದ 5 ಹುಲಿ, 17 ಚಿರತೆ ಮತ್ತು 62 ಆನೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ಮಾನವರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ 129 ಜನರು ಈ ಸಂಘರ್ಷದಿಂದ ಮೃತಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಉತ್ತರಾಖಂಡ್ ರಾಜ್ಯವು 2000 ಮತ್ತು 2015 ರ ನಡುವೆ ಸರಿಸುಮಾರು 90 ಹುಲಿಗಳನ್ನು, 800 ಚಿರತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು 280 ಆನೆಗಳನ್ನು ಈ ಮಾನವ-ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ 400 ಜನರೂ ಸಹ ಈ ಸಂಘರ್ಷದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಮೃತಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

© ಲೇನು ಕಣನ್

ಸಂಘರ್ಷದ ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಮಾನವ-ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಘರ್ಷದಿಂದ ಹಲವಾರು ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಜನರು ಅವರ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು, ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು, ಅವರ ಸ್ವತ್ತುಗಳನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಜೀವಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಮಾನವರು ಸೇಡಿನಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಾಯಿಸುವ ಕಾರಣ ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕ್ಷೀಣಿಸಿದೆ.

ಈ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು

- ✓ ಮಾನವನಿಗೆ, ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಬಲವಾದ ಗಾಯಗಳಾಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಜೀವವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
- ✓ ಬೆಳೆ ಹಾನಿ, ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬೇಟೆ.
- ✓ ಮಾನವನ ಆಸ್ತಿ ನಾಶ ಅಥವಾ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಆವಾಸ ನಾಶ.
- ✓ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಸಂತತಿಯ ಕುಸಿತ ಅಥವಾ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಕುಗ್ಗುವಿಕೆ.

ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು ಮಾನವನ ವಾಸಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಮುಂಜಾಗ್ರತ ಕ್ರಮಗಳು

- ✓ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳದೆ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಯು ಅದರ ಆವಾಸಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಲು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಜಾಗ ಬಿಡುವುದು.
- ✓ ಬಂದ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಓಡಿಸಲು ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆಯಬಾರದು, ಕಿರುಚಬಾರದು, ಅದನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಾರದು ಹಾಗೂ ಅದು ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳುವಂತಹ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಬಾರದು. ಅದನ್ನು ಜನರ ಅಥವಾ ಬೆಂಕಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಒಂದು ಮೂಲೆಗೆ ಸಿಲುಕಿಸಬಾರದು.

ಸಂಘರ್ಷ ನಿವಾರಣಾ ತಂತ್ರಗಳು

ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಈಗ ಇರುವ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಗೊಡ್ಡ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದಕೊಡದೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಸಂಘರ್ಷ ನಿವಾರಣಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು. ಈ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಎದುರಿಗೆ ಇರುವ ಜೀವಿಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ಸಂಘರ್ಷ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಂತ್ಯವು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೆ ಈ ಸಂಘರ್ಷ ನಿವಾರಣಾ ತಂತ್ರಗಳು ಮಾರಕವಾದ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವುದನ್ನು, ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಜೋಪಾನ ಮಾಡುವುದು ಆಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗಿನ ನಿವಾರಣಾ ತಂತ್ರಗಳು ಉತ್ತಮ ಫಲಿತಾಂಶಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧಿತ ತಂತ್ರಗಳ ಕಡೆ ಗಮನಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಅರಿತು ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬದಲಾವಣೆ ತರಲು ಯತ್ನಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಜೊತೆಗಿನ ಮುಖಾಮುಖಿ ಒಡನಾಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆತರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆ ಉಳಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಬೇಕು. ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.

ವನ್ಯಜೀವಿಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಎರಡು ವಿಧಾನಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು. ಎರಡನೆಯದು ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಜೀವಕ್ಕೆ ಹಾನಿಮಾಡದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಡೆಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವುದು, ರಕ್ಷಿತಾರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಆಗಿದೆ.

ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳು ಕೆಲವು ಸಂಘರ್ಷ ನಿವಾರಣಾ ತಂತ್ರಗಳಾಗಿವೆ

- ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಕಾಪಾಡುವುದು: ಸುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಡುವುದು ಹಾಗೂ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು ತಿನ್ನಬಹುದಾದ ಕಸವನ್ನು ನಾವು ವಾಸಿಸುವ ಜಾಗದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಬಿಸಾಡದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲೆ ಕಡಿಮೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗುವುದು: ಕಾಡನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನಾಶಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರದ ತೊಂದರೆಯಾಗಿ ಉಟವನ್ನರಸಿ ನಾಡಿನ ಕಡೆ ಬರಬಹುದು.
- ಪರಿಸರದ ಸೇವೆಗಾಗಿ ನಿಧಿ: ಬೆಳವಣಿಗೆ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಪರಿಸರದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಉದಾಹರಣೆ 'ಕಾಂಪಾ' ನಿಧಿ.
- ಅರಣ್ಯ ಸಮಿತಿ: ಕಾಡಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಅರಣ್ಯ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಅಲ್ಲಿನ ಸಮುದಾಯದವರನ್ನೇ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪರಿಸರ ಶಿಬಿರ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಉಪಕಾರಿಯಾಗುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಸಮುದಾಯದ ಜನರಿಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ಸಿಗುತ್ತದೆ.

© ಲೇನು ಕಣನ್

- ಪರಿಹಾರ ಹಾಗೂ ವಿಮೆ: ಕಾಡಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ವಾಸಿಸುವ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅವರ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿದರೆ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಿ ಅವರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ನೀಡಿ ಸಹಾಯಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಮಾನವ-ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಘರ್ಷ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ಜೀವವಿಮೆ ಮಾಡಿಸುವುದರಿಂದ ಅವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ
- ಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆ: ಮಾನವನ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆವಾಸ ಸ್ಥಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದೇ ಮಾನವ-ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇರುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಿ ಕಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶ ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ವ್ಯವಸಾಯ, ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಗಣಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲು ಕ್ಷಾರಿಗಳಿಗೆ ಅರಣ್ಯೇತರ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ನೀರಿನ ಉಪಲಬ್ಧತೆ, ಮಣ್ಣಿನ ಸಾರಾಂಶ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಮೌಲ್ಯ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಪ್ರತೀ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ಯೋಗ್ಯವಾಗುವಂತಹ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತೀ ಅರಣ್ಯವು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರದೇಶದ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಅರಣ್ಯದ ಜಾಡು ಇರಬೇಕು ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವ ದೇಶೀಯ ಮರಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಒಂದು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತಹ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು.
- ಅಡೆತಡೆಗಳ ರಚನೆ: ಕಾಡುಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸರಾಗವಾಗಿ ಮಾನವರ ವಾಸಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಅಡೆತಡೆಗಳಾದ ಕಂದಕಗಳನ್ನು, ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಲಿಗಳನ್ನು, ಕಬ್ಬಿಣದ ಬೇಲಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಈ ಬೇಲಿಗಳ ಆಸು-ಪಾಸಿನಲ್ಲಿ ಜೇನನ್ನು ಸಾಕುವುದರಿಂದ, ಎಣ್ಣೆಯ ಜೊತೆ ಖಾರದ ಪುಡಿಯನ್ನೋ ಅಥವಾ ತಂಬಾಕು ಪುಡಿಯನ್ನೋ ಕಲಸಿ ಬೇಲಿಗಳಿಗೆ ಸವರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆದರಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತವೆ.
- ಮಾರುವೇಷ: ಭಾರತದ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವರು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮೂರು ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ಒಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಹಳ್ಳಿಗರು ತಮ್ಮ ತಲೆಯ ಹಿಂಬದಿ ಒಂದು ಮುಖವಾಡವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ತರುವಾಯ ಮುಖವಾಡ ಧರಿಸದೇ ಇದ್ದವರು 29 ಮಂದಿ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಧರಿಸಿದವರು ಬಚಾವಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- ಜಿ. ಪಿ. ಎಸ್: ಆನೆಯಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ರೇಡಿಯೋ ಕಾಲರ್ ಅನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಅದರ ಚಲನವಲನವನ್ನು ಅರಣ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯು ಗಮನಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಆನೆಯು ಕಾಡಿನಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ಬಂದರೆ

ಅರಣ್ಯಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ SMS ಮುಖಾಂತರ ಸಂದೇಶ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅರಣ್ಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಆ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ತಡೆಯಬಹುದು.

- ಕ್ಷಿಪ್ರ ಪಡೆ ಮತ್ತು ಮರು ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು: ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆ/ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಪಶುವೈದ್ಯರು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಸೇವಕರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖ ತಂಡವನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕು ಈ ತಂಡವು ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜನರ ಗುಂಪನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಾಗುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಹಕರಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಮರುವಸತಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಬೇಕು.
- ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು: ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ, ಮುಖಾಮುಖಿಯಾದಾಗ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ರೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು ತುಂಬಾ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತ ದೂರದಲ್ಲಿ ಇರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ, ಪ್ರಾಣಿಯು ನಿಶಾಚರಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಗಮನಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮೇಲೆರಗಿದಾಗ ಮಾಡಬೇಕಾದಂತಹ ಪ್ರಥಮ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ದಿನನಿತ್ಯದ ಬಳಕೆಗೆ ಬೇಕಾದ ನೀರಿನ ಮೂಲವು ಆದಷ್ಟು ಸುರಕ್ಷಿತ ಇರುವಂತೆ, ರಾತ್ರಿಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಒಡಾಡದಂತೆ, ಆಹಾರ ಸರಪಳಿ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಮಾನವ-ಸಂಘರ್ಷದಿಂದ ಆಗುವ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ತಡೆಯಬಹುದು.

ವರ್ಷದ ಒಂದು ವಾರವನ್ನೋ/ದಿನವನ್ನೋ 'ಮಾನವ-ವನ್ಯಜೀವಿ ಸಂಘರ್ಷ' ದಿನ ಎಂದು ಘೋಷಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಈ ವಾರ/ ದಿನದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಷ್ಟು ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆಡೆಗೆ ಗಮನಹರಿಸುವಂತೆ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು ಸಹಬಾಳ್ವೆಯಿಂದಲೇ ಶಾಂತ ಪರಿಸರ

ಸಮತೋಲನ ಸಾಧ್ಯ, ನಮ್ಮ ಉಳಿವೂ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಆಸಕ್ತರು ನಿಗಾವಹಿಸಬಹುದು.

- ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ: ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಆಗುವ ಪ್ರಭಾವದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನವನ್ನು ನಾಮಕಾವಸ್ತೆಗಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು ಹಾಗೂ ಇದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಆಗುವ ಹೊಡೆತವನ್ನು ತಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಈ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು.
- ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಮೇವಿನ ಅನುದಾನ: ಕಾಡಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ದೇಶದ ಒಣ ಪ್ರದೇಶದ ಗ್ರಾಮದವರಿಗೆ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಉಚಿತವಾಗಿ ಜಾನುವಾರು ಮೇವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಈ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮೇವಿಗಾಗಿ ಕಾಡಿನ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವುದು ತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಆದ ಕಾರಣ ಮಾನವ-ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಅಥವಾ ಜಾನುವಾರು-ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಸಂಘರ್ಷ ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

© ಲೇನು ಕಣನ್

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ: ನಾಗೇಶ್ . ಓ .ಎಸ್

ಮೂಲ ಲೇಖನ : ಡಾ. ಅರುಣ್ ಎ. ಶಾ

ವೈಲ್ಡ್ ಲೈಫ್ ಎಸ್ ಒ ಎಸ್., ಬನ್ನೇರುಘಟ್ಟ.

ಗೆರೆ ಅಲೆಮಾರಿ ಚಿಟ್ಟೆಗಳ ಪ್ರಣಯದ ಆ ಹೊತ್ತು, ಆಯಿತು ಏಡಿ ಜೇಡಕ್ಕೆ ಆಹಾರದ ತುತ್ತು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೀಟಗಳ ಕುರಿತಾದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಅಣ್ಣನ ಮಗಳು ಚಂದ್ರಿಕಾ ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ ಬಂದು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವಿನ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಚಿಟ್ಟೆಗಳಿವೆ ಬೇಗ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಒಂದೇ ಉಸಿರಿನಿಂದ ಉಸುರಿದಳು. ತಕ್ಷಣವೇ ಕ್ಯಾಮರ ಹೊತ್ತು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಗಿಡದ ಹತ್ತಿರ ಹೋದೆ. ಅವಳು ಕೈ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ ನಾನು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ ಕೀಳಲು ಬಂದೆ. ಆ ಎಲೆ-ಹೂವಿನ ಮೇಲೆ ಈ ಎರಡು ಚಿಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಂಡೆ

ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಆ ಜೋಡಿ ಚಿಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತನಾದೆ. ಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿ ಚಿಟ್ಟೆ ತಜ್ಞನಾಗಿ ನಾನು ಇದುವರೆಗೂ ನೋಡಿರದ, ಉಹಿಸಿರದ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಸ್ಮಯ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅದುವೇ ಮಿಲನಗೊಂಡ ಚಿಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಟ್ಟೆಯನ್ನು ಶ್ವೇತ ಏಡಿ ಜೇಡವು ಭಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಗಿತ್ತು. ತಡಮಾಡದೇ ಕ್ಯಾಮರದಲ್ಲಿ ಆ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕ್ಲಿಕ್ಕಿಸತೊಡಗಿದೆ.

ಈ ಚಿಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ “ಗೆರೆ ಅಲೆಮಾರಿ” ಚಿಟ್ಟೆ ಎನ್ನುವರು. ಇವನ್ನು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ “ಮಾಟಲ್ಡ್ ಎಮಿಗ್ರಂಟ್” ಎಂದು ಕರೆದ ಚಿಟ್ಟೆತಜ್ಞರು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ “ಕ್ಯಾಟೊಪ್ಸಿಲಿಯಾ ಪಿರಾಂಟ” ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಧಿಪದಿಗಳ ಕೀಟ ವರ್ಗದ ಲೇಫಿಡೊಪ್ಟೆರಾ ಗಣದ ಬಿಳಿ ಮತ್ತು ಹಳದಿ ಚಿಟ್ಟೆಗಳ “ಪೈಯರಿಡೇ” ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೂ ಜೇಡವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ “ಶ್ವೇತ ಏಡಿ ಜೇಡ” ಎಂದೂ, ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವೈಟ್ ಕ್ಯಾಬ್ ಸ್ಪೈಡರ್ ಅಥವಾ ಪ್ಲಾವರ್ ಸ್ಪೈಡರ್ ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು. “ಥಾಮಿಸಸ್ ಸ್ಟೆಕ್ಟಾಬಿಲಿಸ್” ಎಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಿ “ಥೋಮಿಸಿಡೆ” ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ವೇತ ವರ್ಣದ ಏಡಿ ಜೇಡವು ಆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಹೂವಿನ ಬಿಳಿ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಛದ್ಮವೇಷಧಾರಿಯಾಗಿ ಎಲೆ ಮತ್ತು ಹೂವಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಸಮಯದವರೆಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮರೆಮಾಚುವಿಕೆಯಿಂದ ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಕಾಯ್ದು ಕುಳಿತಿತ್ತು. ಬಿರಿದುನಿಂತ ಸೂಜಿ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಸುವಾಸನಾಯುಕ್ತ ಪರಿಮಳಕ್ಕೆ ಮನ ಸೋತ ಹೆಣ್ಣು ಅಲೆಮಾರಿ ಚಿಟ್ಟೆಯು ಮಕರಂದ ಹೀರಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಅದು ಸೂಸಿದ ಪ್ಯಾರಾಮೋನ್ ರಸಾಯನ ಅರಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಗಂಡು ಚಿಟ್ಟೆಯು ಬಂದು ಹೆಣ್ಣು ಚಿಟ್ಟೆಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಮಿಲನಗೊಂಡಿವೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಛದ್ಮವೇಷಧಾರಿಯಾದ ಈ ಶ್ವೇತ ಏಡಿ ಜೇಡವು ಥಟ್ಟನೆ ಎಗರಿ ಹೆಣ್ಣು ಅಲೆಮಾರಿ ಚಿಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಪ್ಪಿ ತನ್ನ ವಿಷಯುಕ್ತ ಮೂರ್ಛಾರಸವನ್ನು

ಚಿಟ್ಟೆಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸ್ರವಿಸಿ ಅದರ ರಸಾಹಾರವನ್ನು ಹೀರುವುದರಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿತ್ತು. ಚಿಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಪರಭಕ್ಷಕ ಏಡಿ ಜೇಡವು ಒಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಎಂಥ ಜಾಣನಾದರೂ ಬಲಿಯಾಗುವುದು ಶತಃಸಿದ್ಧ.

ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 50% ನಷ್ಟು ಚಿಟ್ಟೆಗಳು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಗೂ ಮೊದಲೇ ಪರಭಕ್ಷಕಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಅಪರೂಪದ ನಿಗೂಡ ಕ್ಷಣ. ಕಾರಣ ಮಿಲನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣೊಂದು ಏಡಿ ಜೇಡಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿದೆ. ಚಿಟ್ಟೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮೊದಲ ಹಾರಾಟಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಅಥವಾ ಕೋಶದಿಂದ ಹೊರ ಬಂದಾಗ ಪರಭಕ್ಷಕಗಳಾದ ಜೇಡ, ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಕಣಜ, ಕಪ್ಪೆ, ಓತಿ, ಕೊಡತೆಹುಳು (ಏರೋಪ್ಲೇನ್ ಚಿಟ್ಟೆ), ಮಾಂಟಿಸ್, ಹಲ್ಲಿ, ದರೋಡೆ ನೋಣಗಳಿಂದ ದಾಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಚಿಟ್ಟೆಗಳ ಕಂಬಳಿಹುಳು, ಮೊಟ್ಟೆ, ಪ್ರೌಢಚಿಟ್ಟೆಯ ಸಂಖ್ಯೆಯು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಲಭ್ಯವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಆಹಾರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಖಾಲಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಪರಭಕ್ಷಕಗಳಿಂದ ಜೀವನ ಚಕ್ರದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಟ್ಟೆಗಳು ಬಲಿಯಾಗುವುದು ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಸಹಜ ಕ್ರಿಯೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪರಭಕ್ಷಕಗಳನ್ನು ಚಿಟ್ಟೆಗಳ ಶತ್ರುಗಳಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬಾರದು. ಹೆಚ್ಚಾಗುವ ಚಿಟ್ಟೆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಧಾನ. ಅವುಗಳ ಜೀವನ ಚಕ್ರದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಪರಭಕ್ಷಣೆ ಅತೀ ಅವಶ್ಯ.

ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆದ ಆಹಾರ ಸರಪಳಿ ಇದ್ದು, ಇವು ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವಿಯನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವ ಮೂಲಕ ಬದುಕುತ್ತವೆ. ಚಿಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಿನ್ನುವ ಅನೇಕ ಪರಭಕ್ಷಕರು ಈ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿವೆ. ಕಡಜಗಳು, ಜೇಡಗಳು, ಕಪ್ಪೆಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳೇ ಆ ಪರಭಕ್ಷಕರು ಕೆಲವು ಪ್ರಭೇದದ ಕಡಜಗಳು ತಮ್ಮ ಮೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಚಿಟ್ಟೆಯ ಕಂಬಳಿ ಹುಳುಗಳ ಮೇಲೆ ಇಡುತ್ತವೆ. ಮೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಕಣಜದ ಲಾರ್ವಾವು ಚಿಟ್ಟೆಯ ಕಂಬಳಿ ಹುಳುವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಹಂತದ ಜೀವನಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುತ್ತದೆ. ಚಿಟ್ಟೆಗೆ ತನ್ನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜೀವನ ಚಕ್ರದ ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಆಕ್ರಮಣದ ಭೀತಿ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಪರಭಕ್ಷಕ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೊಟ್ಟೆ, ಕಂಬಳಿಹುಳು, ಹಾಗೂ ಕೋಶಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಿಲನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪರಭಕ್ಷಣೆ ಅಪರೂಪದ ಸನ್ನಿವೇಷವಾಗಿದೆ.

ಅಂದರೆ ಈ ಕ್ಷಣ ಜೀವ ಲೋಕದ ಕೌತುಕದಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಈ ಶ್ವೇತ ಏಡಿ ಜೇಡವು ಮಿಲನಗೊಂಡ ನೂರಾರು ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಇಡುವ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಅಲೆಮಾರಿ ಚಿಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಭಕ್ಷಿಸಿದಾಗ ಆಹಾರದ ಸಮತೋಲನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿತು. ಆಗ ಟೊಂಗೆಯು ಅಲುಗಾಡಿದಾಗ ಬಿರಿದು ನಿಂತ ಹೂವು ಆ ಟೊಂಗೆಯಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತು. ಆಗ ಗಂಡು ಚಿಟ್ಟೆಯು ಎಲೆಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಆಧಾರವಾಗಿದ್ದ ಎಲೆಯು ಗಾಳಿಗೆ ಅಲುಗಾಡಿದಾಗ ಗಂಡು ಚಿಟ್ಟೆ ಪಟಪಟನೆ ರೆಕ್ಕೆಯನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಂಡು ಜೀವವಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಂಗದ ಮಿಲನ ಕೂಟದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಹೆಣ್ಣು, ಏಡಿ ಜೇಡಕ್ಕೆ ಆಹುತಿಯ ತುತ್ತಾಗಿ ತನ್ನ ವಂಶಕ್ಕೆ ಕುತ್ತಾಯಿತು. ಈ ಎಲ್ಲ ದೃಶ್ಯಗಳು ನನ್ನ ಕ್ಯಾಮರದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ದಾಖಲಾದವು. ಗಂಡು ಚಿಟ್ಟೆಯು ತನ್ನ ವಂಶ ಮುಂದುವರೆಸಲು ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಗಾತಿ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಯವಾಯಿತು.

© ಶಶಿಧರಸ್ವಾಮಿ ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ

ಚಿತ್ರ-ಲೇಖನ

ಶಶಿಧರಸ್ವಾಮಿ ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ

ಕದರಮಂಡಲಗಿ, ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ.

ಚಿನ್ನಯಿ ಮತ್ತು ಗೀಜುಗ

ಮಗಳು ಚಿನ್ನಯಿಗೆ ಈಗ ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷ, ಅವಳಿಗೆ ದಿನವು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಬ್ಬಿಗೂಡು, ಗುಬ್ಬಿಗಳನ್ನ ತೋರಿಸಿ ಉಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಕ್ಕನೋ, ಅವಳಿಗೆ ಪಕ್ಷಿಗಳೆಂದರೆ ಒಂಥರಾ ಆಸಕ್ತಿ. ಹೊರಗೆ ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷಿ ಹಾರಿದರೆ ಕೂಗು ಕೇಳಿದರೆ ಅದರತ್ತ ತಿರುಗಿ ನೋಡುವುದೇ ಅವಳ ಕೆಲ್ಸ ಆಗಿದೆ. ಕೈಟ್ ಎಲ್ಲಿ ಮಗಳೇ ಎಂದರೆ ತೊದಲು ಮಾತುಗಳನಾಡುತ್ತಾ ಆಗಸದತ್ತ ಕೈ ಮಾಡಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ತೋರುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಬಿಡುವಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಅವಳೊಟ್ಟಿಗೆ

ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪಕ್ಷಿವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ.

ಮೊನ್ನೆ ರಜೆಯ ಮೇಲೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆ. ಮುಂಜಾನೆ ಆರರ ಸಮಯ. ಆಗ ತಾನೆ ಸೂರ್ಯ ಮೇಲೇರುತ್ತಿದ್ದ. ಸುತ್ತಲೂ ಕವಿದಿದ್ದ ಮಂಜು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮಗಳು ಚಿನ್ನಯಿ ಸ್ವೆಟರು ಕುಲಾವಿ ಹಾಕಿ ಪಕ್ಷಿವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ತಯಾರಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ನಾನು ಹೆಗಲಿಗೆ ಕ್ಯಾಮರಾ ಏರಿಸಿ ಮಗಳು ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪಕ್ಷಿವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೊರಟೆವು. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಸಿಕ್ಕ ಮುನಿಯ, ಗಿಳಿ, ಪಾರಿವಾಳ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವಳು ಕಾಣುವ ಪಕ್ಷಿಗಳತ್ತ ಕೈ ಮಾಡಿ “ಹೂಃ, ಹೂಃ” ಎಂದು ಸನ್ನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ದಾರಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಕಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಪತಂಗ ಕಂಡಂತಾಯಿತು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ, ದೈತ್ಯ ಪತಂಗ, ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಪತಂಗವನ್ನ ನೋಡಿದ್ದೆ ಇದು ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಪತಂಗ ಸುಮಾರು ನನ್ನ ಎರಡು ಹಸ್ತಗಳಷ್ಟು ದೂಡ್ಡ ಚಿಟ್ಟೆಯಂತಹದು, ಇದು ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಪತಂಗ. ಸುಮಾರು 25 ಸೆಂಟಿಮೀಟರ್ ನಿಂದ 30 ಸೆಂಟಿಮೀಟರ್ ಉದ್ದದ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕುರುಚಲು, ಅರೆನಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ನಿತ್ಯ ಹರಿದ್ವರ್ಣ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಒಂದೆರಡು ಚಿತ್ರ ತೆಗೆದು

ಮಗಳಿಗೆ ಚಿಟ್ಟೆ ತೋರಿಸಿ ಮುಂದುವರಿದೆವು, ದಾರಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಅಲ್ಲೇ ಮುಂದೆ ಇದ್ದ ಈಚಲ ಮರದಲ್ಲಿದ್ದ ಗೂಡುಗಳನ್ನ ಕಂಡ ನನ್ನ ಮಡದಿ, ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು “ನೋಡು ಚಿನ್ನು ಅಲ್ಲೆಷ್ಟೊಂದು ಗೂಡುಗಳಿವೆ” ಎಂದು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲೊಂದಷ್ಟು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಗೂಡಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಈಚಲ ಮರ ಹಲವು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೊಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕಂಬಳಿಹುಳುವಿನೊಂದಿಗೆ ಬಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಪಕ್ಷಿ ಗೂಡೊಳಗೆ ಪುರ್ರನೆ ಒಳಹೊಕ್ಕಿತು. ಮಗಳು ಅದನ್ನೇ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವೇ ಗೀಜಗನ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಬಯಾ ವೀವರ್ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

© ಮಹದೇವ .ಕೆ .ಸಿ

ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಗಾತ್ರದ ಈ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಕಾಲ ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಬಣ್ಣ ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿಗಳ ಬಣ್ಣದಂತಿರುತ್ತವೆ. ಕೊಕ್ಕು ಶಂಕುವಿನಾಕಾರವಿದ್ದು ಬಾಲ ಮೋಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೃಷಿಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತವೆ. ಭಾರತ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಹಾಗೂ ಬರ್ಮಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಹಕ್ಕಿಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಕ್ರಮವೂ ಉಂಟು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ಕುಯ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಭತ್ತ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಧಾನ್ಯಗಳ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತವೆ. ಸೊಗಸಾಗಿ ಗೂಡುಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಇವು ನಿಸ್ಸೀಮವು ಗೂಡುಕಟ್ಟಲು ಹುಲ್ಲನ್ನು ಬಳಸಿ ತಮ್ಮ ಕೊಕ್ಕು ಮತ್ತು ಕಾಲುಗಳಿಂದ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಬಡಿಯುತ್ತ ಗೂಡನ್ನ ಕಟ್ಟುವುದು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಸೊಗಸಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನದಿ ಕೆರೆಗಳ ಕಡೆ ಬಾಗಿದ ರೆಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಈಚಲಗರಿಗಳ ತುದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಜಿಯಾಕಾರ ಅಥವಾ ಬಟ್ಟೆ ಪಾತ್ರೆಯಾಕಾರವಾಗಿ ಕಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಗೂಡುಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಗಂಡು ಪಕ್ಷಿಯದ್ದು. ಮೊಟ್ಟೆಯಿಟ್ಟು ಕಾವು ಕೊಡುವ ಕೆಲಸ ಹೆಣ್ಣು ಪಕ್ಷಿಯದ್ದು. ಹೆಣ್ಣು ಪಕ್ಷಿ ತನ್ನ ಸಂಗಾತಿಯನ್ನ ಆರಿಸುವುದು ಒಂದು ಸೋಜಿಗ. ಗಂಡು ಪಕ್ಷಿಯದ್ದು ಗೂಡುಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಅರ್ಧ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಸಂಗಾತಿಯನ್ನ ಕರೆಯುತ್ತದೆ. ಗೂಡನ್ನ ಸಂಗಾತಿ

ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಿದರೆ ಗೂಡು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ. ಅದನ್ನ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಂದು ಹೊಸ ಗೂಡು ಕಟ್ಟಬೇಕು ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಗೀಜುಗನ ಗೂಡುಗಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಲವು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳದ ಗೂಡುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಗೂಡು ಹಲವು ಹೆಣ್ಣು ಪಕ್ಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ನಮ್ಮ ಭಾರತದ ಪಕ್ಷಿಪ್ರೇಮಿ ಸಲೀಂ ಅಲಿಯವರು. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷಿವೀಕ್ಷಣೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಕೆರೆಯತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದೆವು. ನೀರಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಮನೆಯತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದೆವು.

ಇತ್ತೀಚಿನ ನಗರೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಕೆರೆಗಳು ಬಾವಿಗಳು ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಗೀಜುಗಳಂತ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆವಾಸ ನಾಶವಾಗಿ ನಗರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಗೀಜುಗಳು ವಿದ್ಯುತ್ ತಂತಿಯಲ್ಲಿ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಆವಾಸಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಇಂತಹಾ ಸೊಗಸಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

© ನಾಗೇಶ್ ಓ.ಎಸ್

© ಮಹದೇವ .ಕೆ .ಸಿ

- ಮಹದೇವ .ಕೆ .ಸಿ

JLR, ಬಂಡೀಪುರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನ

ಮೂಗು ತೋರಿದ ದಾರಿಯಂತೆ

ನನ್ನ GATE ತರಗತಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ತಡವಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಮ್ ಪಾಮ್ ಎಂಬ ವಾಹನಗಳ ಸದ್ದು ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ದೂರಿ ತಿವಿದಂತಾಗುತ್ತಿದೆ. ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದರೆ ಸಿಗ್ನಲ್ ಹಸಿರು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮೆದುಳು ನನಗೆ ದಿಕ್ಕೂಚಿ ಆಗುವ ಬದಲು ಬೇರೇನೋ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ಯಾವುದೋ ಒಂದು... ಎಂದು ಮನಸಿನಲ್ಲೇ ಅಂದುಕೊಂಡು ಬಲಕ್ಕೆ ಬೈಕನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದೆ. ಹೊಸ ದಾರಿಗೆ ಬಂದಂತಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ ಬಿಡದೆ ಎಡಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ, ಬಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮುಂದೆ ಸಾಗಿ, ನುಗ್ಗಿಸಿ ಹೇಗೋ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೂ ಕಾಲೇಜಿನ ಬಳಿ ಬಂದು ತಲುಪಿದೆ. ಕಾಲೇಜಿನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ದಾರಿಗಳು ಪರಿಚಿತವಾದ್ದರಿಂದ ಕಾಲೇಜಿನ ಹತ್ತಿರತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಒಂಥರಾ ಹೆಮ್ಮೆ, ಆಹ್..! ಅದೋ ಕೊನೆಗೂ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಬೆನ್ನು ನಾನೇ ತಟ್ಟಿಕೊಂಡೆ. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ತರಗತಿಗೆ 30 ನಿಮಿಷ ತಡವಾಗಿತ್ತು.

ನಿಮಗೂ ಈ ಸರ್ಕಸ್ ಕೇಳಿ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಬೇಕೆನಿಸಬಹುದು, ಆದರೆ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ತಾಳಿ. ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಮಾತಿನ ಬಳಿಕವೂ ನನ್ನ ಸಂಚರಣೆಯ ಕೊಂಡಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಮಾಡಬಹುದು. ನಾನು ಈ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಅಲ್ಲದೆ ಸುಮಾರು 4 ಸಾರಿ ಬಂದಿದ್ದೆ. ಹಾಗೂ ಈ ಬಾರಿಯೂ ದಾರಿಯನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದೆ. ಅದೋ ನಿಮ್ಮ ಮುಖ-ಭಾವ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣ ಸಿಟ್ಟೂ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ನನಗೆ 5-6 ಬಾರಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಓದಾಡಿದರೂ ಯಾವ ದಾರಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ, ಹೇಗೆ, ಎಂದು ನನಗೆ ಬೇಗ ತಿಳಿಯದು. ಜೊತೆಗೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಅವಳಿ-ಜವಳಿಗಳಂತೆ ರಸ್ತೆಗಳು ಒಂದೇ ರೀತಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ನಮಗೇ ಗೊತ್ತು ಬಿಡಿ. ಆದರೂ ತಪ್ಪು ನನ್ನದಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮೂಗಿನದ್ದು! ನನ್ನ ವಾಸನಾ ಗ್ರಹಿಕಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಸಹ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿಯಂತೆ ಸರಿಯಾಗಿ ದಾರಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ತಿರುವುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತರಗತಿಗೆ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಅರೆ ಇದೇನಿದು ದಾರಿ-ತಿರುವುಗಳಿಗೂ, ಮೂಗಿಗೂ ಎಲ್ಲಿಯ ಸಂಬಂಧ? ಏನು ಓದುಗರ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವೇನು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಿಮಗೂ ಕೇಳಬೇಕೆನಿಸಿರಬಹುದು. ಅದನ್ನು ನಾನೇ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿಮ್ಮ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸುವ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶವೂ ನನಗಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಹೊಸ ವಿಷಯ ಒಂದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಈಗ ಬಿಚ್ಚಿಡಲಿದ್ದೇನೆ. ಅದೇ ಮೂಗಿಗೂ, ನಮ್ಮ ಸಂಚರಣೆ(Navigation)ಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧ.

ಅಹುದು, ನಿಮ್ಮ ಮೂಗಿನ ಗ್ರಹಿಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಷ್ಟೂ ನಿಮ್ಮ ಸಂಚರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ. ಎನ್ನುತ್ತಿದೆ ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನೆಯೊಂದು. ಅದು ಹೇಗೆ? ಎಂಬುದೊಂದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಅಲ್ಲವೇ? ಹಾ.. ಮುಂದೆ ಬನ್ನಿ.....

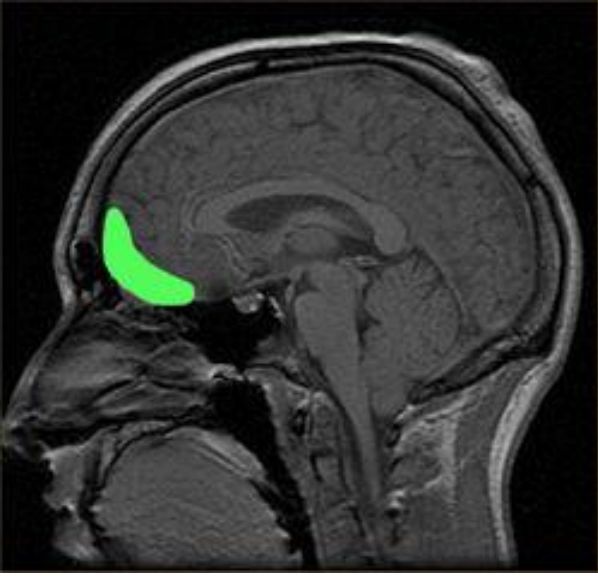
ಹಾರ್ವರ್ಡ್ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಯ ಲೋಯಿಸ ಎಂಬ ನರವಿಜ್ಞಾನಿ, 57 ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ.

ಈ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಎಲ್ಲ 57 ಜನಕ್ಕೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರಿನಲ್ಲಿ ದಾರಿ ಹುಡುಕುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ ಕಂಪ್ಯೂಟರಿನಲ್ಲಿ ತೋರಿದ್ದ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಜಾಗದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ತಲುಪುವುದು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಕೇಳಲಾಯಿತು.

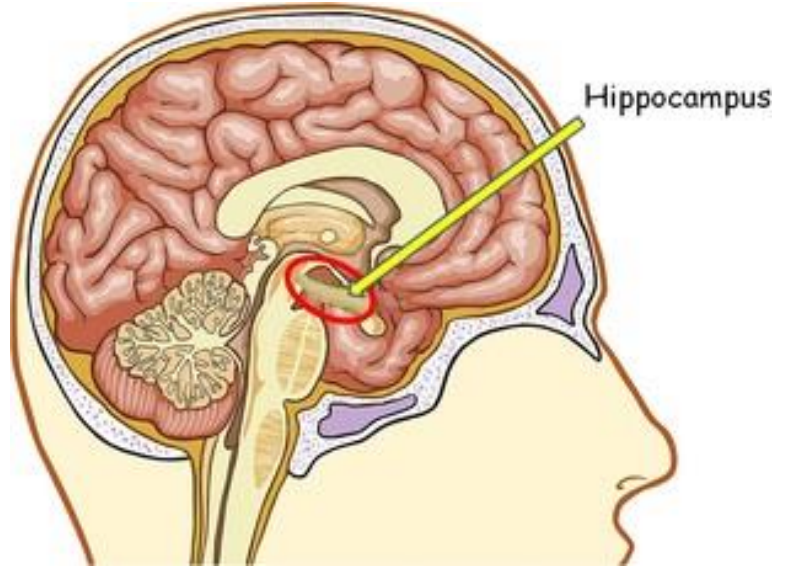
ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ವಾಸನಾ ಗ್ರಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ತಿಳಿಯಲು, 40 ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಸುಗಂಧ ಭರಿತ ಟ್ಯೂಬುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಬಗೆಯ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಹೀರಿ, ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಟಿ ವಿ ಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪದಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಆ ಸುಗಂಧ ಯಾವುದೆಂದು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಯೋಗದ ಇವೆರಡೂ ಭಾಗಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಕಂಡರೂ ಸತ್ಯಾಂಶ ಬೇರೆಯೇ ಇದೆ. ಅದು, ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಾಸನೆ ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರು ಅಷ್ಟೇ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒಂದು ಜಾಗದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಜಾಗಕ್ಕೆ ತೆರಳುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಉಳಿದವರಿಗಿಂತ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು.

ಕೇವಲ ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ತಿಳಿದೀರಿ ಜೋಕೆ. ಈ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ನಾವು ಸಹ ಮಾಡಬಹುದು. ಹಾಗೆಂದು ಅದೇ ಸತ್ಯವೆಂದು ಹೊರಗೆ ಹೇಳಲಾಗದು. ಯಾಕೆ ಹೇಳಿ? ಏಕೆಂದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಪುರಾವೆಯೂ ಬೇಕು.

ಅದೇ ವಿಷಯ ಹೇಳಲು ಹೊರಟೆ ಈಗ. ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಇವೆರಡೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ ಬೆಸೆಯಲು ಕಾರಣ ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಕೊನೆಗೆ ಮೆದುಳಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಹೌದು ಮೂಗಿನ ವಾಸನೆಯ ಗ್ರಹಣಾ ಶಕ್ತಿಯು ನಮ್ಮ ಮೆದುಳಿನ ಆರ್ಬಿಟೋಫ್ರಂಟಲ್ ಕಾರ್ಟೆಕ್ಸ್ (orbitofrontal cortex)ನಲ್ಲಿ ಇರುವುದೆಂದು. ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಚರಣಾ ಶಕ್ತಿಯು ಹಿಪ್ಪೊಕಾಂಪಸ್ (hippocampus)ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿದರು. ನಂತರ 9 ಆರ್ಬಿಟೋಫ್ರಂಟಲ್ ಕಾರ್ಟೆಕ್ಸ್ ಸರಿಯಾಗಿರದ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರ ಮೇಲೂ ಇದೇ ಎರಡು ಪ್ರಯೋಗ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದಾಗ ತಿಳಿದು ಬಂದದ್ದು, ಈ ಎಲ್ಲ 9 ಜನರಿಗೂ ವಾಸನಾ ಗ್ರಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಚರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಿತೆಂದು.

ಮೆದುಳಿನ ಆರ್ಬಿಟೋಫ್ರಂಟಲ್ ಕಾರ್ಟೆಕ್ಸ್
(orbitofrontal cortex)

ಹಿಪ್ಪೊಕಾಂಪಸ್ (hippocampus)

ಇದೇ ನಿಜವಾದರೆ, ನಮ್ಮ 'ಮೂಗು' ನಮ್ಮ ದಾರಿದೀಪ ಎನ್ನಬಹುದೇನೋ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು "ಆಲ್ಬಾ ಕ್ಲರಿ ಸ್ಟೇಷಿಯಲ್ ಹೈಪೋತಿಸಿಸ್" ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರಂತೆ. ಏನೇ ಆದರೂ ಎಲ್ಲಾದಕ್ಕೂ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಫೋನ್ ಗಳ ಮೊರೆ ಹೋಗುವ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು ವಿರಳ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೂ ಮುಂದೆ ಕಾದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿ.

kaanana.mag@gmail.com (Sub: Feedback-VVAnkana)

ಮೂಲ ಲೇಖನ: **ScienceNewsforStudents**

- ಜೈ ಕುಮಾರ್ .ಆರ್

WCG, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮುಗಿಲು

ಮುದ್ದಾದ ರವಿಯು
ಮುಖಾರವಿಂದ
ಮುಂಜಾವೆ ಅಂದ
ಮುಗಿಲೇ ನಿನ್ನಿಂದ..

ಮಂಜು ಕವಿದರೂ ಸರಿ
ಮಬ್ಬಾದರೂ ಸರಿ
ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕಂಪಿಗೆ
ಮಜ ನೀನೆ ಮುಗಿಲು

ಮನ ಮಂದವಾಗಲು
ಮರವೆಯಾಗಲು
ಮಳೆಯಾಗಲು
ಮುಗಿಲೇ ನೀನೆ ಸರಿ

ಮುಂಗಾರು
ಮುಂಬೆಳಕು
ಮುಂಜಾವು
ಮುಸ್ಸಂಜೆ

ಮುದವೆಲ್ಲಿ
ಮಿತವೆಲ್ಲಿ... ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ
ಮುಗಿಲೇ ನಿನ್ನ
ಮುನ್ನ ಕಾಣುವಲ್ಲಿ

ಮುನಿಗಳಂದು
ಮುಗಿದರು
ಮುಗಿ ಬೀಳುವ
ಮಜಲಲಿ

ಮುಗಿಲೆ... ನಿನ್ನ
ಮುಡಿಯೇ
ಮುಖಜ ಭೂಮಿ
ಮುಂಗಾರು ಇರುತ್ತಿರೆ.

ಮುಗ್ಧ ಭಾವ
ಮರುಗುತ್ತಿದೆ
ಮೋಡ
ಮರೆಯಾಗಿದೆ..

ಮುಟ್ಟಾಟವಾಡಲು
ಮುಗಿಲೆತ್ತರದ
ಮರಗಳಿಲ್ಲ
ಮುನಿಸಾದೆಯಾ..

ಮನುಜನಾಸೆ
ಮತಿಯ ಕೆಡಿಸಿ
ಮರವ ಕಡಿಸಿದ
ಮುಗಿಲ ಶಪಿಸುವ..

ಮರುಳು ನಾವು
ಮೋಜ ನಂಬಿ
ಮಂಕು ಹಿಡಿದವು
ಮಣ್ಣ ತಿಂದೆವು..

ಮುಗಿಲ ಕಾಸ
ಮನ್ನ ಮಾಡಿ
ಮೋಡ ಜಪ್ತಿ
ಮಾಡಿದೆ..

ಮಳೆಯು ಇರದೇ
ಮನುಜ ನಗದೇ
ಮನ್ವಂತರ
ಮುಳುಗಿದೆ..

ಮರವ ಬೆಳಸಿ
ಮನವ ಉಳಿಸಿ
ಮಾತ ಕಾಯಬೇಕಿದೆ
ಮುಗಿಲ ಬೇಡಬೇಕಿದೆ..

ಮುನಿಸು ಸಲ್ಲ
ಮುಖವು ಬೆಲ್ಲ
ಮುಗಿಲ ಹನಿ
ಮಣಿದರೆ..

ಮುಗಿಲ ನಗಿಸಬೇಕಿದೆ..
ಮುಗಿಲ ಹಿಡಿಯಬೇಕಿದೆ..

- ನಂದಕುಮಾರ್ ಹೊಳ್ಳೆ.

ಸಾಸ್ತಾನ, ಪಾಂಡೇಶ್ವರ.

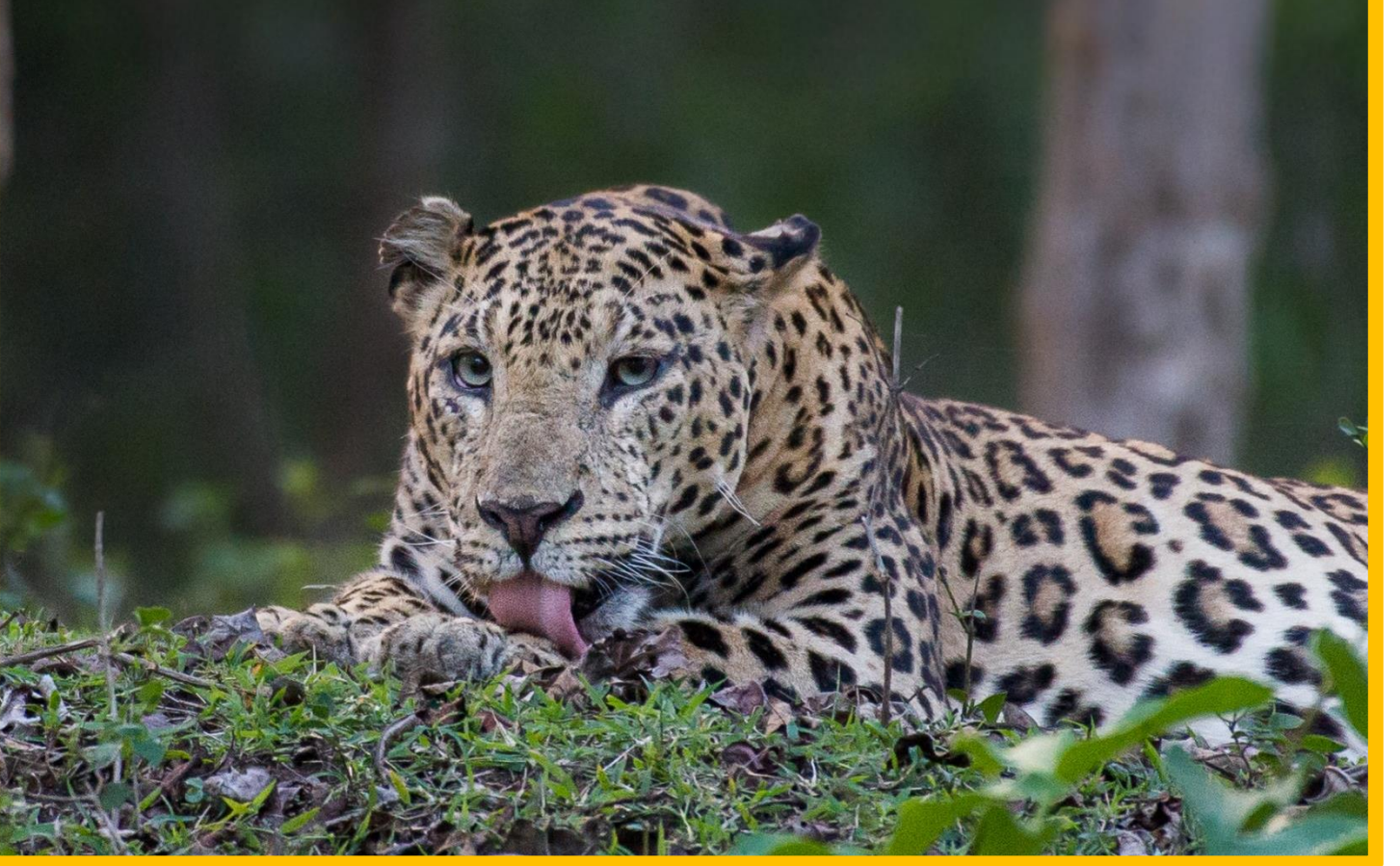
ಪ್ರಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ

ನೀರುನಾಯಿ

© ಪ್ರೌಢಿ ಬಿ., ಮೈಸೂರು

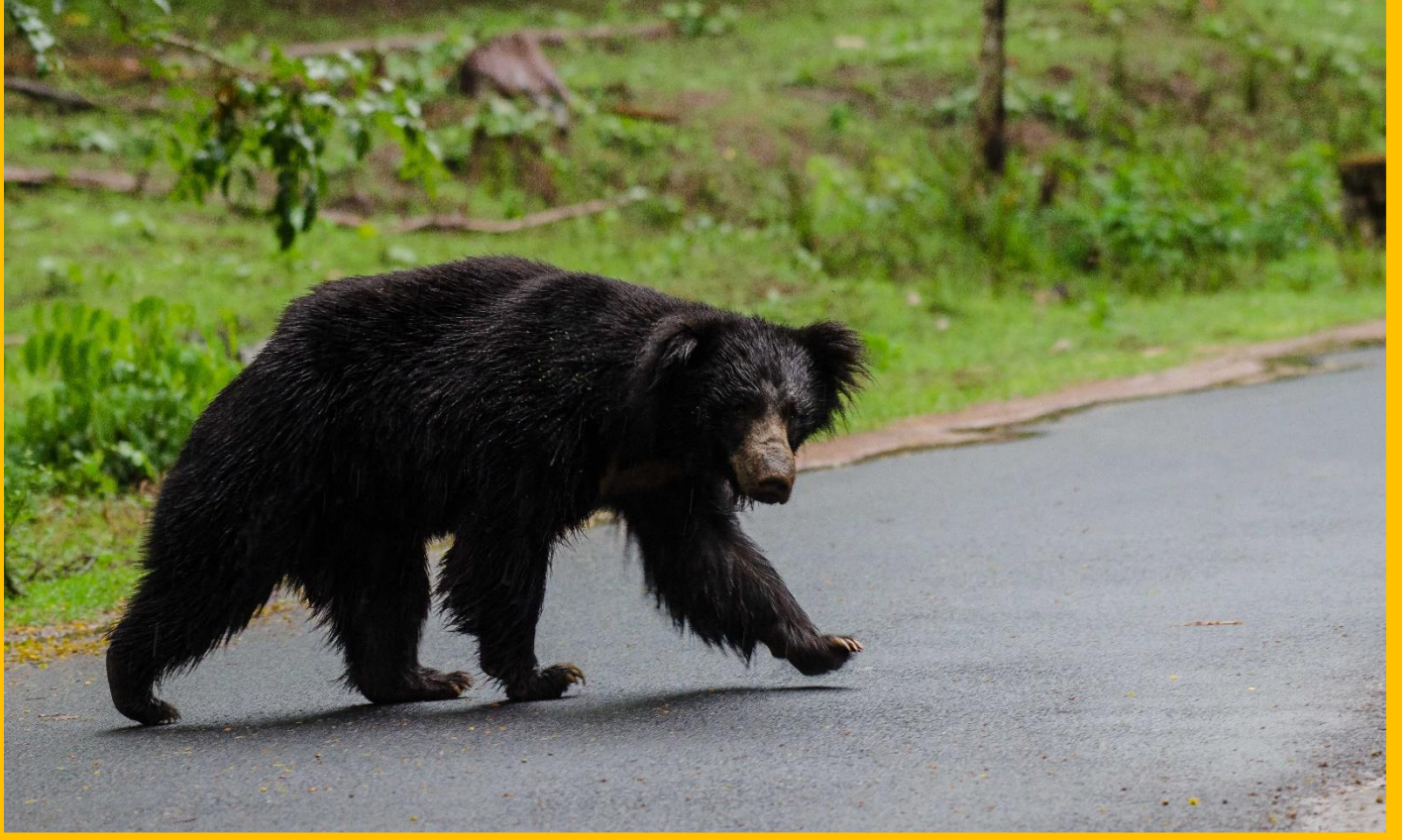
ಮಾಂಸಹಾರಿಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ನೀರು ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಟರ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳ ವಾಸಸ್ಥಳವಾದ ಬಿಲಗಳನ್ನು ಹೊಲ್ಡ್ ಎನ್ನುವರು. ಇವುಗಳ ಮರಿಗಳನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ನಾಯಿಗಳು ಸಾಕುತ್ತವೆ. 16 ವರ್ಷ ಜೀವಿತಾವಧಿ ಹೊಂದಿರುವ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ, ಹೆಣ್ಣು ನಾಯಿಗಳು ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಪ್ರೌಢಾವಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದರೆ ಗಂಡು ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮರಿಗಳು ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದಂತೆಯೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬದುಕುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದು ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಆಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೆ ಸರಾಗವಾಗಿ ಈಜುವ ಶಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ನೀರುನಾಯಿಯೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಇದರ ಅಹಾರವು ಮೀನುಗಳು, ಕಪ್ಪೆಗಳು, ಆಗಾಗ ಪಕ್ಷಿಗಳು.

ಚಿರತೆ

© ಪೃಥ್ವಿ ಬಿ., ಮೈಸೂರು

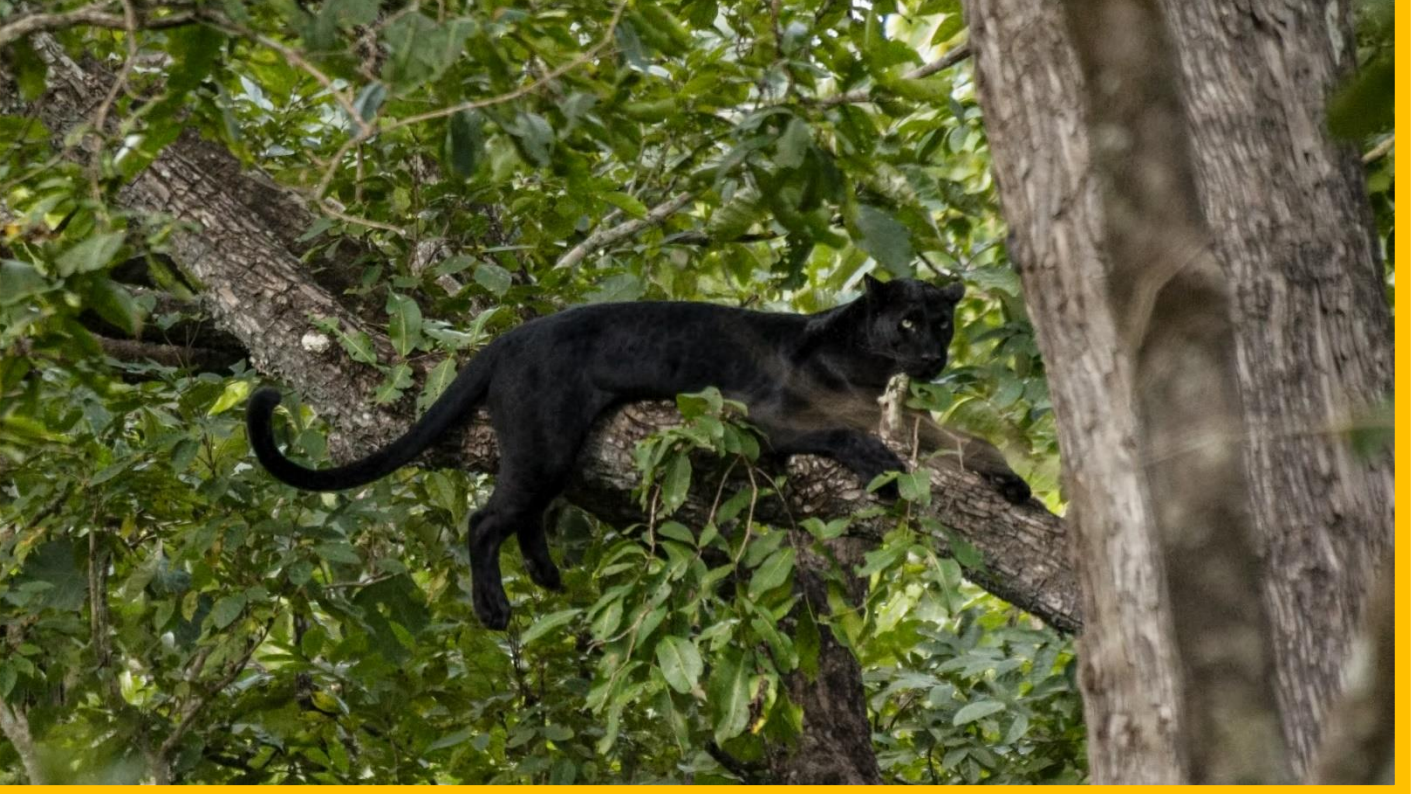
ಚಿರತೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಗುಪ್ತಚರ ಜೀವಿಗಳು ಇವುಗಳ ಮೈಬಣ್ಣ ಚಿನ್ನದಂತೆ ಇದ್ದು ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಇವುಗಳು ಯಾವ ಪರಿಸರಕ್ಕಾದರೂ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ. ಕೊರೆಯುವ ಚಳಿ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸುಡುವ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಬದುಕಬಲ್ಲವು. ಚಿರತೆಗಳಿಗಿಂತ ನಿಗೂಢ ಪ್ರಾಣಿ ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ, ಇರುಳಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹುಲಿಗಳಿಗಿಂತ ಸರಾಗವಾಗಿ ಮರಹತ್ತ ಬಲ್ಲ ಇವುಗಳು ಗಂಟೆಗೆ 60 ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ವೇಗವಾಗಿ ಓಡ ಬಲ್ಲವು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗಳಿಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ ಹುಲಿಯಷ್ಟೆ ಅಪಾಯಕಾರಿ, ತಮ್ಮ ಬೇಟೆಯನ್ನು ಸರಾಗವಾಗಿ ಮರದಮೇಲೆ ಎಳೆದೊಯ್ಯಬಲ್ಲವು. ಹೇಗೆ ಒಂದು ಹುಲಿಯ ಪಟ್ಟೆ ಬೇರೆ ಹುಲಿಯನ್ನು ಹೋಲುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇವುಗಳ ಮೇಲಿರುವ ಚುಕ್ಕೆಗಳು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಹೋಲುವುದಿಲ್ಲ.

ಕರಡಿ

© ಪೃಥ್ವಿ ಬಿ., ಮೈಸೂರು

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಎಂಟು ಪ್ರಭೇದದ ಕರಡಿಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಭೇದದ ಕರಡಿಗಳು ನಮ್ಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿವೆ, ಈ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವುದೇ ಈ ಸ್ಲಾಟ್ ಕರಡಿಗಳು. ಸ್ಲಾಟ್ ಕರಡಿಗಳು ಕೀಟಾಹಾರಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು. ಇವು ಹಣ್ಣು, ಜೇನು ಹಾಗೂ ಕೀಟಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಗೆದ್ದಲು ಹುಳುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಿನ್ನುತ್ತವೆ, ಇನ್ನುಳಿದ ಪ್ರಭೇದದ ಕರಡಿಗಳ ಹಾಗೆ ಈ ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಏಳು ತಿಂಗಳುಗಳ ಕಾಲ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮರಿಯನ್ನು ಹೊರುವ ಇವು, ಒಂದು ಬಾರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಎರಡು ಮರಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತವೆ. ಮಾನವನ ಬೆರಳಚ್ಚೆ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಈ ಕರಡಿಗಳ ಎದೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಬಿಳಿ ಮಚ್ಚೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಕಪ್ಪು ಚಿರತೆ

© ಪೃಥ್ವಿ ಬಿ., ಮೈಸೂರು

ಕಪ್ಪು ಚಿರತೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣ ನನಗೆ ನೆನಪಾಗುವುದು 'ಜಂಗಲ್ ಬುಕ್' ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಭಗೀರ ಎಂದು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ಕಪ್ಪು ಚಿರತೆ. ಈ ಕಪ್ಪು ಚಿರತೆ, ಚಿರತೆಯ ಬೇರೆ ತಳಿಯೇನಲ್ಲ. ಮೆಲನಿನ್‌ನಿಂದಾಗಿ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣವಿರುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೆ. ಕಬಿನಿ ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಈ ಕಪ್ಪು ಚಿರತೆಯು ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಈ ಚಿರತೆಯು ಕಬನಿಯಲ್ಲದೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಿತ್ಯ ಹರಿದ್ವರ್ಣಕಾಡುಗಳಾದ ಅಂಶಿ ಮತ್ತು ದಾಂಡೇಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಇವೆ. ಉಳಿದ ಚಿರತೆಗಳ ಹಾಗೆ ಈ ಕಪ್ಪು ಚಿರತೆಯು ನಿಗೂಢ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದು. ಇವುಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬೇಟೆಯೊಂದಿಗೆ ಮರ ಹತ್ತಬಲ್ಲವು.

ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು : ಪೃಥ್ವಿ ಬಿ., ಮೈಸೂರು

ಲೇಖನ : ಧನರಾಜ್ .ಎಂ